

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

**ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ
з дисципліни
«Міжнародне право» (5-й семестр)**

Спеціальність: 293 Міжнародне право

Освітня програма: 291.00.01 Міжнародне право

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

ОПИС ПРОГРАМИ ЕКЗАМЕНУ

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка	Кафедра міжнародного права, європейської та євроатлантичної інтеграції
Розробник: Ратушний Сергій Миколайович, к.ю.н., доцент, доцент кафедри міжнародного права, європейської та євроатлантичної інтеграції	
ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ з дисципліни «Міжнародне право»	
Курс	2
Спеціальність	293 Міжнародне право
Освітня програма:	293.00.01. Міжнародне право
Форма проведення:	Комп'ютерне тестування в ЕНК)
Тривалість проведення:	2 академічні години (70 хв.)
Максимальна кількість балів: 40 балів	Комп'ютерне тестування (40 питань)

Викладачі: доц. **Ратушний С.М.**

Форма проведення: комп'ютерне тестування в ЕНК.

Тести розміщені в рубриці «Підсумкова атестація. 5. Екзамен 2025» в ЕНК «Міжнародне право (2-3 курс, МП, денна)», за посиланням: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20800>.

Екзамен проводиться в університетській аудиторії у тестовій формі з використанням персональних комп'ютерів, якщо безпекова ситуація дозволяє проведення освітнього процесу очно. Якщо ж освітній процес проходить дистанційно, то екзамен проводиться онлайн в режимі відеоконференції засобами Google Meet, в такому випадку студент має вийти на відеозв'язок на платформі Hangout Meets із включеною камерою та мікрофоном. Доступ до виконання тестів активізується під час проведення екзамену – за розкладом.

Тест складається з 40 питань.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

40-38 балів – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками;

37-35 балів – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок;

34-30 балів – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок;

29-25 балів – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності;

24-20 балів – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь);

19-1 балів – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання.

Загальна оцінка за дисципліну формується наступним чином: до середньозваженої оцінки за семестр (складається з кількості балів за кожний змістовий модуль), яка становить від 35 до 60 балів, додаються результати екзамену від 1 до 40, що загалом становить максимум 100 балів.

Відповідно до освітньої програми 293.00.01 «Міжнародне право» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 293 Міжнародне право, дисципліна «Міжнародне право» (5 сем.), забезпечує формування таких компетентностей та результатів навчання:

ЗК-2 - Знання та розуміння сутності та особливостей міжнародного права, розуміння специфіки професійної діяльності.

ЗК-6 - Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7 - Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-9 - Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК-3 Здатність захищати національні інтереси власної держави дипломатичними засобами та на основі застосування міжнародно-правових інструментів.

СК-5 Здатність здійснювати юридичний аналіз та юридичну кваліфікацію явищ міжнародного життя на основі міжнародно-правових норм та користуючись нормами національного (українського та іноземного) права.

СК-6 Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного права, національного права України та інших держав; визначати юридичні ризики тих або інших зовнішньополітичних або зовнішньоекономічних ініціатив, підбирати шляхи їхньої мінімізації.

СК-8 Здатність формулювати юридичну позицію в інтересах клієнта, а також контраргументи проти позиції опонентів; вести дискусію й дебати з міжнародно-правових і загальноюридичних питань.

СК-13 Уміння розуміти особливості міжнародно-правових явищ, прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного права; здатність аналізу тенденцій розвитку порівняльного правознавства.

СК-14 Здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи в рамках національної правової системи.

РН–2. Знати та розуміти природу та динаміку розвитку сфери суспільних відносин та її правового регулювання на національному і міжнародному рівнях.

РН–6. Ідентифікувати (виявляти), формулювати та вирішувати проблеми, демонструючи навички прогнозування.

РН–7. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

РН–9. Розуміти характер міжнародного спілкування та демонструвати вміння ефективно вирішувати проблеми полікультурного середовища.

РН–13. Структурувати аргументи, формулюючи підходи щодо вирішення міжнародних проблем, націлених на захист національних інтересів України, за допомогою правового інструментарію.

РН–15. Здійснювати юридичний аналіз зібраної та обробленої інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, складати аналітичні довідки, звіти й інші форми представлення результатів аналізу з правильним оформленням посилань на норми міжнародного та національного (українського та закордонного) права.

РН–16. Визначати політичні, дипломатичні, іміджеві, суспільні, економічні й інші ризики, пов'язані з заходами міжнародно-правового характеру, взаємодіяти з фахівцями відповідних галузей при підборі засобів мінімізації таких ризиків.

РН–18. Формулювати аргументи на користь клієнта у судах України та третейських судах, утворених за законодавством України, у міжнародному комерційному арбітражі та міжнародних судових установах.

РН–23. Визначати сучасні досягнення міжнародного права та порівняльного законодавства; виявляти в подіях і фактах міжнародного життя тенденції та закономірності, формулювати їх та визначати пов'язані з ними потенційні можливості й ризики.

РН–24. Здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі.

Орієнтовний перелік питань до семестрового контролю:

1. Поняття, предмет та метод міжнародного енергетичного права.
2. Джерела міжнародного енергетичного права.
3. Принципи міжнародного енергетичного права.
4. Завдання і цілі правового регулювання відносин міжнародного співробітництва в енергетичній сфері.
5. Інституційні механізми міжнародного енергетичного права.
6. Екологічні аспекти енергетичного права.
7. Міжнародно-правові аспекти міжнародної енергетичної безпеки.

8. Поняття, предмет та метод міжнародного медичного права.
9. Передумови виникнення, формування та розвиток міжнародного медичного права.
10. Роль міжнародних інституцій та органів в становленні міжнародного медичного права.
11. Джерела міжнародного медичного права.
12. Завдання і цілі правового регулювання в міжнародному медичному праві
13. Медична етика та права людини.
14. Біоетика, медичне право та права людини.
15. Міжнародне міграційне право як окрема галузь міжнародного права.
16. Завдання і цілі правового регулювання в міжнародному міграційному праві
17. Міграційні процеси у сучасному світі: класифікація міграції та мігрантів.
18. Міжнародно-правові документи в сфері міграції.
19. Міжнародна організація з міграції як суб'єкт міжнародного міграційного права.
20. УВКБ ООН як суб'єкт міжнародного міграційного права.
21. Особливості правового регулюванні міграційних процесів в ЄС.
22. Захист прав мігрантів та біженців в Європейському суді з прав людини.
23. Тимчасовий захист біженців до країн ЄС в умовах російсько-української війни.
24. Міжнародна протидія нелегальній міграції та торгівлі людьми: правові та інституційні засади.
25. Міграційне право України в системі правового регулювання міжнародних міграцій.
26. Зародження правової охорони культурних цінностей та її розвиток у міжнародному праві.
27. Предмет та система міжнародного права охорони культурних цінностей.
28. Правова природа реституції та повернення культурних цінностей у міжнародному і внутрішньому праві.
29. Двосторонні договірні відносини України в сфері охорони, реституції та повернення культурних цінностей.
30. Імплементація міжнародно-правових зобов'язань України у сфері охорони культурних цінностей.
31. Міжнародне освітнє право як галузь сучасного міжнародного права, що формується.
32. Завдання і цілі правового регулювання в міжнародному освітньому праві

33. Поняття, предмет та функції міжнародного освітнього права.
34. Джерела та принципи міжнародного освітнього права.
35. Міжнародно-правові механізми забезпечення права на освіту.
36. Болонський процес: зміст, завдання, цілі та розвиток.
37. Принципи Болонського процесу,
38. Роль і значення Болонського процесу в розвитку європейської співпраці в освітній сфері.
39. Поняття, предмет та метод міжнародного трудового права.
40. Проблеми визначення місця міжнародного трудового права в загальній системі права.
41. Принципи та джерела міжнародного трудового права.
42. Міжнародна організація праці як суб'єкт міжнародного трудового права.
43. Контрольний механізм за дотриманням норм міжнародного трудового права.
44. Міжнародні правові стандарти у сфері праці та їх міжнародно-правовий захист.
45. Регулювання трудових відносин міжнародних цивільних службовців.
46. Історико-правовий аналіз становлення галузі міжнародного спортивного права.
47. Завдання і цілі правового регулювання в міжнародному спортивному правію
48. Джерела та принципи міжнародного спортивного права.
49. Правова природа і значення *Lex sportiva* в формуванні та розвитку міжнародного спортивного права.
50. Міжнародні спортивні організації та формування і розвиток міжнародного спортивного права.
51. Вплив нормотворчої діяльності спеціалізованих міжнародних організацій з розвитку міжнародного спортивного права на формування національного спортивного законодавства.
52. Спортивний арбітражний суд (Court of Arbitration for Sport, CAS) та його значення у вирішенні суперечок в галузі спорту.
53. Вплив міжнародного спортивного права на формування спортивного права України.

Перелік рекомендованої літератури та навчальних матеріалів.

Рекомендована література:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй 1945 р. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010
 2. Заключний акт НБСЄ Хельсінкі 1975 р. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_055
 3. Декларація ООН про принципи міжнародного права 1970 р URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_569
 4. Договір до Енергетичної Хартії та Заключний акт до неї 1994 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_056#Text
 5. Європейська конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів : від 24.11.1977 ETS № 93. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_307#Text
 6. Європейська соціальна хартія 1996 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text
 7. Загальна декларація прав людини 1948 р. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
 8. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти. – URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_174#Text
 9. Конвенція [МОП] про працівників-мігрантів (переглянута) : від 01.07.1949 № 97 URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_159#Text
 10. Міжнародний пакт про громадянські й політичні права 1966 р. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
 11. Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права 1966 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
 12. Статут Міжнародного Суду Справедливості 1945 р. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010
 13. Конституція України 1996 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
 14. Декларація про державний суверенітет від 16 липня 1990 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/55-12>
 15. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» 2011 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
 16. Закон України «Про вищу освіту» 2004 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
 17. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» 2011 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
- Основна література (з фонду університетської бібліотеки та електронних ресурсів)
18. Акуленко В.І. Міжнародне право охорони культурних цінностей та його імплементація у внутрішньому праві України. – К.: «ЮСТІНІАН», 2013.

19. Боженко О. The Status of Human Tissue under International Law. *Український часопис міжнародного права*, 2016, № 2.
20. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник / За ред. В.Г. Буткевича. – К.: Либідь, 2004. – 816 с.
21. Влялько І. Коментар до Звіту про виконання Україною протягом 2019 року Угоди про Асоціацію (сфера прогресу – енергетика). *Український часопис міжнародного права*, 2020, № 1.
22. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т. за заг. ред. В.В. Мицика. – Харків: «Право», 2018.
23. Демченко І. Акценти ВООЗ щодо ключових характеристик систем охорони здоров'я: міжнародно-правові аспекти. *Український часопис міжнародного права*, 2016, № 4.
24. Дослідження з питань міграції та торгівлі людьми: Україна, Молдова, Білорусь та Грузія, 2019. URL : https://iom.org.ua/sites/default/files/iom_regional_ct_survey_2019_ukr_print.pdf
25. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес: Навчально-методичний посібник / Т. М. Димань, О. А. Боньковський, А. Г. Вовкогон. – БНАУ, 2017. – Одеса.: НУ «ОМА», 2017. – 106 с.
26. Задорожній О., Медведєва М. Імплементация міжнародних стандартів захисту прав людини в сфері боротьби з інфекційними хворобами в національному праві України. *Український часопис міжнародного права*, 2006, №1.
27. Карпенко М. До питання захисту культурних цінностей в законодавстві України. *Український часопис міжнародного права*, 2005, №2.
28. Кориневич А.О. Міжнародне енергетичне право як нове явище у сучасному міжнародному праві / А.О. Кориневич. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 2. С. 320-324.
29. Медведєва М. Механізм імплементації міжнародних стандартів у галузі біотехнологій в національні правові системи: європейський досвід. *Український часопис міжнародного права*, 2005, №1.
30. Мицик В.В. Права людини у міжнародному праві. Міжнародно-правові механізми захисту: підручник для вузів. – К.: Видавничий дім «Промінь», 2010. – 722 с.
31. Невара Л.М. Регіональні освітньо-правові конференції у становленні Болонського процесу. *Український часопис міжнародного права*, 2016, № 3.
32. Невара Л.М. Створення європейського простору вищої освіти в рамках Болонської декларації 1999 р. *Український часопис міжнародного права*, 2016, № 4.
33. Панасенко І., Омелянчук О. Правове регулювання фармакологічного сектора в Європейському Союзі: орієнтир для України? *Український часопис міжнародного права*, 2017, № 1.

34. Ратушний С.М. Міжнародне міграційне право: історико-правові аспекти становлення. *Наукові записки. Серія: Право.* 2022. №13. С.166-171. URL: <https://pravo.cuspu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/227/213>
35. Римаренко Ю.І. Міжнародне міграційне право. Підручник. Університетський курс. К. : КНТ, 2007. 640 с.
36. Сухорольський П., Гуцалюк В. Опрацювання великих обсягів персональних генетичних даних: проблеми міжнародно-правового регулювання та загрози для прав людини. *Український часопис міжнародного права*, 2020, № 1.
37. Тодыка Ю.Н., Ришняк Н.А. Правовой статус иностранцев и беженцев в Украине / Ю.Н. Тодыка, Н.А. Ришняк. –Харьков, 1997.
38. Федорова А. Роль конвенцій Міжнародної організації праці у реформуванні трудового законодавства України. *Український часопис міжнародного права*, 2019, № 3.
39. Bradbrook A. Energy And Law — Searching For New Directions / Imagining Law. Essays in Conversation with Judith Gardam. — Stable URL: <http://www.jstor.com/stable/10.20851/j.ctt1sq5x0z.6>
40. Cross-Border Human Mobility Amid and After COVID-19. – URL : <https://www.iom.int/policypapers>
41. Handbook on European law relating to asylum, borders and immigration. - Strasbourg : *European Union Agency for Fundamental Rights*, 2013. - 260 p. URL : https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2020-handbook-law-asylum-migration-borders-2020-ed_en.pdf (дата звернення 21.04.2022)
42. Nafziger, James A. R. and Janis, Mark W. The Development of International Cultural Law // *Proceedings of the Annual Meeting (American Society of International Law)*, MARCH 29-APRIL 1, 2006, Vol. 100 (MARCH 29-APRIL 1, 2006), pp. 317-323.
43. Piper, N. Global governance of labour migration: From ‘management’ of migration to an integrated rights-based approach / *Regulatory Theory. Foundations and applications.* – Stable. URL: <http://www.jstor.com/stable/j.ctt1q1crtm.32>
44. Todres J., Marcogliese P. L. and Hyle L. R. International Health Law // *The International Lawyer*, Summer 2006, Vol. 40, No. 2, International Legal Developments in Review: 2005 (SUMMER 2006), pp. 453-466. – Stable URL: <http://www.jstor.com/stable/40708142>
45. Waddell M., Schneider A. Fair Play and Rights-Based Sport / *Reflecting on Modern Sport in Ancient Olympia. Proceedings of the 2016 Meeting of the International Association for the Philosophy of Sport at the International Olympic Academy.* — Stable URL: <http://www.jstor.com/stable/j.ctvb7gdq.15>
46. Wawryk A. International Energy Law: An Emerging Academic Discipline / *Law as Change. Engaging with the Life and Scholarship of Adrian Bradbrook.* – Stable URL: <http://www.jstor.com/stable/10.20851/j.ctt1sq5xcn.14>

47. World Migration Report 2022. URL : <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2022>

Навчальні матеріали:

1. ЕНК дисциплін.
2. Конспекти лекцій.
3. Доповіді та презентації на семінарських та практичних заняттях.
4. Виконані завдання самостійної роботи.
5. Література відповідної Робочої навчальної програми дисципліни.

Зразки тестів

1. "Lex sportiva" це
 - a. синонім терміну «Міжнародне спортивне право»
 - b. джерело міжнародного спортивного права
 - c. юридична форма міждержавного співробітництва в спортивній сфері
 - d. юридична форма міжнародного співробітництва суб'єктів спорту
 - e. неофіційна назва Олімпійської хартії
 - f. жодної правильної відповіді
2. Болонський процес - це
 - a. процес віддалення і розформування національних систем освіти країн Європи в рамках Болонської угоди з метою створення єдиного європейського простору вищої освіти.
 - b. процес зближення і гармонізації систем освіти країн Європи в рамках Болонської угоди з метою створення єдиного європейського простору вищої освіти.
 - c. процес зближення і гармонізації систем освіти країн Європи в рамках Мінської угоди з метою створення єдиного європейського простору вищої освіти.
 - d. процес зближення і гармонізації систем освіти країн Європи в рамках Болонської угоди з метою створення різноманітних європейського простору вищої освіти.
3. Що є предметом регулювання міжнародного міграційного права?

Екзаменатор



Сергій РАТУШНИЙ

Завідувач кафедри



Ірина БРАТКО